

Eserin sonunda söylenen altın değerindeki cümle (dörtlük), dipnotta açıkladığım gibi, çeşitli çevirmenler tarafından bazı keyfiyetler içermektedir. Örneğin taraka sözcüğü için “yıldız” denebileceği gibi “kayan yıldız” da denilebilir. Bence sabit duran bir yıldızdan daha anlık bir görüntü verdiği için “kayan yıldız” çok daha uygundur. Zira hayat anlık bir olay kadar gelip geçicidir ve metinde bu vurgulanmaktadır. Yine o dörtlükteki “evam drashtavyam samskritam” bitiş cümlesindeki “samskritam” sözcüğü de tarafımdan “olup biten” diye çevrildi. Max Müller “tüm dünyayı böyle görmeliyiz” (thus we should look upon the world) diye çevirirken Conze de “so should one view what is conditioned” şeklinde çevirmiş. Ben olabildiğince samskritam sözcüğüne yoğunlaşmayı doğru buldum.

Elmas Sūtra’nın bölümlendirilmesinde Max Müller’in 32 bölümlük uyarlamasını kabul ettim. Conze’nin bölümlendirmeleri daha karışık ve okuyucu için de zorluklar arz ediyor. Bu bölümler paragrafları anlamlandırmak ve metni anlaşılır kılmak için önemli ve gereklidir. Fakat bunlar Kumāracīva’nın çevirisinde yoktur. Bu 32 bölüm, Liang Hanedanlığı’ndan prens Zhaoming tarafından konulmuştur. Max Müller de buna uymuş, Conze fazladan alt bölümler eklemiştir.¹

Elmas Sūtra’nın ne anlatmak istediği üzerine burada yorum yapmayı çok gereksiz görmekteyim. Bunu okuyucu kendisi anlamaya çalışmalıdır. Buddha’nın ağzından çıktığı var sayılan bu sözleri, zaman zaman Subhūti’nin de katkıda bulunduğu konuyu kavrama işini okuyucu kendisi keşfetmelidir. Aksi halde bu “Elmas Keski” nin işleyiş tarzına aykırı bir durum olacaktır.

¹ Yong You, The Diamond Sūtra in Chinese Culture, s. 13.

Kitabın sonunda, Pracnāpāramitā edebiyatının Elmas Sūtra ile birlikte en seçkin örnekleri olan Büyük ve Küçük Pracnāpāramitā Hridaya Sūtralar da verilmiştir. Çeviriler Max Müller ve Edward Conze'nin çevirilerinden yapılmıştır.